

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.
Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, folie nu se dau.
Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă folii la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foaie pentru popor. | Director, Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Un început ce croește

Cărări ce duc la izbăvire!

Bărbații luminați ai neamului nostru, cari cu mintea lor departe văzătoare și cu inima lor bine simțitoare, au înțeles înalțea noastră a tuturor, primejdia ce amenință neamul românesc din partea năvalii peste el a seminției celei mai blăstămate de pe fața pământului, a Jidovimel, — de mult au dat, cu Vasile Conta în frunte, cuvântul de alarmă:

„Români! De nu veți lua lupta împotriva Jidanilor, veți peri ca națiune!”

Nu l-a prea ascultat poporul atunci îndată. Mulțimea nu simțea încă primejdia. Nainte de război nici nu era ea, acea primejdie, așa mare, nici în vechiul Regat, nici în Ardealul sau Bănatul nostru. Dar acum după război, ea a crescut înzăcut, — iar poporul nostru nu e un trup amorțit care să nu mai simță. El văzu răul prin ochii săi cel mai curățit și sănătos, cari sunt tinerimea ei luminată dela Universități. De 3 ani de zile aceea se ridică cu glas de alarmă la luptă, și tot neamul își întoarse serios privirea spre ea și începu a chibzui chemările tinerimii. Mulți cari, cuprinși de grijile vieții de toate zilele, nu aveau răgaz a se gândi la primejdia aceasta, care vine încet-încet, tiptil, nevăzută, pe nesimțite, — acum își îndreptară privirea cu grijă asupra ei și o văzură îndată în toată grozăvia ei! Și mil și mil de bunul Român, cari pân' aci nu se gândeau la acest rău, azi, spăimântați de vederea lui, se înșirue între luptătorii pentru înlăturarea nenorocirii!

Azi avem bucuria a vesti două porniri foarte sănătoase de acest fel. Iată-le:

I. Insoțirea alor 80 de avocați români la București.

Cel mai bun avocat român din București, în frunte cu luminații aparători din marile procese naționale ale studenților, văzând că evreimea mult sporită din toată țara, și-a dat, în ascuns, mâinile spre a se ajuta pe toate tărîmurile de viață, și că, între altele, ca să-și întărească pe avocații săi evrei din București, fiecare Jidan din ori-ce colț de țară

s'a prefăcut într'un agent de îndrumare nu numai a Jidanilor, ci și a Românilor, la cancelariile avocațiale evreești din București, și văzând cum mulți Români, neînțelegători ai vicleniei, se duc pe cărarea arătată lor de agentul șiret și se trezesc oblu'n cancelaria avocatului evreu (de multe ori cu nume „rumunesc”) din București, — au hotărât înființarea unui *Biron (Cancelarie) mare a avocaților români din București*, — despre care vestind țara, poporul să iee știre, că, dacă are treburi avocațiale, pricină la lege, sau căutări prin cele Ministeri, — are avocați români care să-i apere dreptul, și încă cu mai multă nădejde de reușită, decât avocatul jidan cutare!

80 de avocați români din București s'au însoțit în noul mare Biron (Cancelarie) și primesc acolo apărarea tuturor pricinilor, mari și mici, și limpezirea tuturor nevolilor ce marea obște, poporul românesc, le-ar avea prin Capitala țării. Adresa e următoarea:

*„Bironul Avocaților asociați”
București, Str. Rahovei 3.*

Prin înființarea acestei Cancelarii (Biron) a avocaților români însoții între ei, — avocații din București ne dau semnalul, *deschid cărarea cea nouă și singura izbăvitoare, pe care s'o urmăm noi Românii în toate trebuințele vieții noastre:* să ne înfrățim, să ne sprijinim, să ne căutăm unii pe alții și nici un pas mai mult peste pragul străinului viclean și dușman nouă și țării noastre!

Vom ruga, peste vre-o jumătate de an, pe domnii avocați din Bironul dela București, să ne spună, câți Jidani le-au călcat pragul? Câți Jidani au mers să le dea un singur proces, o singură apărare, o singură însărcinare? Și știm dinainte răspunsul: Nici unul!

Dar dacă am întreba pe avocații jidani din București: Câte din procesele lor sunt dela Jidani și câte dela Români? Vor spune: Atâtea dela Jidani, câte și dela Români! Jidanii le-au dus lor *toate* procesele lor, dar și Ro-

mânii au venit pe-atâta la ei, pe câți Jidani! Asta arată cum Jidanii își înțeleg rostul lor și își cantă numai pe ai lor, și cum Români, sârmanii, mai nepricepuți, merg de îndună și ei pe — dușmanii lor, cu averea lor!

Până n'om face și noi ca ei, nu ne așteaptă soarta cea bună pe care ni-o dorim în țara noastră!

II. Insoțirea Comercianților și Meseriașilor români.

În Cluj este o veche însoțire a Negustorilor, Industriașilor și Meseriașilor români, care își sărbază în 15 și 16 August împlinirea alor 50 de ani dela înființare. Mică s'a înființat această însoțire, mică a trăit în zilele grele a stăpânirii strelne, mică au ajuns-o zilele stăpânirii românești și mică o găsește „jubileul” ei de 50 de ani. Dar ea, înțelegând glasul vremilor, nu vrea să mai rămână mică, cenușotcă, după ușă, și în Țara Românească! Și de aceea, numita „Reuniune a Comercianților, Industriașilor și Meseriașilor români”, se pune pe lucru, ca să înființeze Reuniuni la fel prin toate orașele Ardealului unde avem câte o mână de negustori și meseriași români de seamă, — ca apoi acele Reuniuni unindu-se între sine, să se sprijinească întru toate și să conlucreze pentru întărirea, sporirea și înflorirea negoțului românesc și a meseriilor românești!

Un sol al acelei Reuniuni va veni în 25 Iulie la Orăștie, în 26 la Deva, în 27 la Hunedoara și Hațeg, în 28 la Albatulia, spre a conlucrea la înființare unde nu ar fi reuniuni de acest fel, la înfrățire unde se află deja înființate.

Inceputul să se facă, celelalte se desvoaltă de sine. Întărirea și înflorirea noastră și pe aceste tărîmuri, până să ajungem atotstăpânitori, — trebuie să urmeze.

Dar ca să urmeze, — să nu stăm nepăsători, ci să dăm din mâni și noi!

Cărările izbăvitoare se deschid. Toți cei înțelegători, pe ele să meargă înainte, nu pe cărările cotite și întunecoase, ascunse, ce duc tot la ușa străinului, la îmbogățirea lui — spre sărăcia noastră!

Congres Stud. la Baia-Mare.

— Românesc sau al ori-cui? —

Studenții Universitari din județele Sălaj, Maramureș și Sătmar, pregătesc pentru zilele de 1 și 2 August un Congres Studențesc (Mare Sfat) în orașul Baia-Mare, Sălaj, poftind la el pe toți studenții și foștii studenți, din acele părți. Vor lua parte firește și colegii din alte părți ale țării, și câțiva domni profesori universitari din Cluj, cari vor ținea acolo conferințe.

Se va vorbi despre nevoia de a înființa un Cămin cultural studențesc la Cluj, se va începe adunarea unui fond pentru premierea studenților săraci, apoi al unui fond pentru ridicarea de busturi și plăci comemorative bărbăților mari ai celor 3 județe; se va ținea conferință despre răul becurilor spirtoase și cel al tuberculozei (oftice), despre rolul studențimii universitare în mișcările sociale culturale, — și alte gândiri și porniri de folos obște.

Nădăjdum să putem da sama despre o frumoasă și vrednică de laudă adunare studențească.

— Să ni-se ierte înse o întrebare. Ne bate la ochi, că în întreg articolul-comunicat, ca și în programul sărbătorilor, publicate în gazeta „Meseșul” din Zălau, nu vedem niciări și nici odată folosit cuvântul *român* sau cel puțin *creștin*. Și atunci încolțește în inima noastră românească o dureroasă bănuială: Nu cumva — ceea-ce nu vrem să credem și să de D-zeu să rămăuă o simplă bănuială — congresul dela Baia-Mare, vrea să fie un congres al ori-cărui studenți și „foști studenți” din acele județe? Prin urmare vor fi îmbrățșați, primiți cu zimbete complezante, și „foștii studenți”, cari sunt foștii strașnici gătuitori ai poporului românesc din aceste județe mai mult ca din ori-care altă parte a țării? Printre „foștii studenți” vor fi acolo și toți avocații, doctorii, judecătorii jidani, cari ne erau și atunci și ne sunt par'că mai vârtos azi, dușmanii de moarte neamului și țării?

O, nu ne putem închipui acest lucru. Alungăm dela noi acest gând, ca pe un vis urât! Că de-ar fi așa, atunci studenții români veniți la acel congres, ar trebui să-și ascundă, în chip de fricoși, simță-

☩ Cântecul nostru ☩

Neînfricați apărători de glie
Voi, plămădiți din griji și din nevoi,
Strângeți-vă cu-aceeaș bucurie
Ce ări aveau în focul bătăliei
Străbunii noștri, sfinții-ne eroi!

Strângeți-vă! Veniți cu mic cu mare,
Să apărăm ce astăzi ne-au furat
Năpârcele, ce 'n necuvântătoare
Adâncă ură, veșnică și mare,
Pământul nostru l-au împetrișat.

Veniți, veniți, căci azi, ca niciodată,
Până 'n adânc de codri suntem supți...
De la palat la cea din urmă vatră
Străinul azi din munca-ni se 'mbată
Și ne vedem de glia noastră rupți.

O, va veni ca mâine ziua 'n care
Ne va strivi năpârca sub călcâi,
Când marile și sfințele altare
Nu vor mai fi locaș de botezare
Și nici mormânt ca 'n zilele dintâi.

Atunci țărani n'or mai ști ce-i dorul,
Iar glasul scripcei n'o mai răsuna...
Și doina, care azi cuvântă dorul
În freamăt de pădure, cu fiorul,
Va pribegi din țărișoara sa.

Studenti creștini, apărători ai gliei,
Voi, plămădiți din griji și din nevoi,
Veniți să rupem ferele sclăviei
Sau să murim în focul bătăliei, —
Că nu mai este viață pentru noi!

BCU Cluj / Costel M. Demetrescu
student.

mintele lor de Români și de creștini, ca să nu supere urechile scumpulor oaspeți „foști studenți” și a studenților de azi de aceeași seminiște cu acela...

Nu credem că e așa. Și de aceea era bine dacă convocătorii arătau în înștiințările lor și în programul sărbării, că e vorbă de o adunare studențească română, sau cel puțin creștină, în care Românii vor fi domni sărbării, gazdelă, ce vor vorbi și își vor arăta simțămintele în plinătatea lor, cum o cere glasul vremii de azi, nici macar cu surdina pe buze.

Nu e târziu ca această înștiințare, pentru liniștirea inimilor românești, să se facă!

Biruința „cu deochiu”.

— Se limpelesc lucrurile. —

În numărul nostru 28 spuneam, că pentru a judeca cu temei alegerea de senator dela Chișinău, ar trebui să se arate, cu cine au votat Jidanii din Chișinău și jur, cari sunt hotărâtori prin numărul lor uriaș?

Lămurirea ne-o dă însuși senatorul ales, Nicolae N. Alexandri, care a ținut să lămurească lumea asupra acelei alegeri, scriind despre ea, nu în gazetele partidului său țărănesc (destul de jidovite și ele), ci în gazeta curat jidovească „Dimineată”. D-sa spune, ca lucru ce trebuie să placă:

„Alegătorii evrei n'au putut vota cu Partidul Poporului” (al generalului Averescu), — asta ar fi fost pentru ei o „imposibili-

tate morală”, — adică ceva cu neputință, la ce nu i-ar fi lăsat sufletul lor, mândria lor!

Acum știm. Fiindcă în „Partidul Poporului” se află și dl Octavian Goga, care pleznește adeseori și usturător cu biciul scrisului său peste fețele pline de pistrii ale Eyreilor, și fiindcă și Generalul Averescu i-a stropit cu apă sfințită într-o vorbire a dsale în Moldova — lucruri pe care ei le țin minte și nu le uită, — pentru aceea a fost pentru ei ceva cu neputință (imposibilitate morală!) să voteze cu candidatul averescan, — dar a fost prea firesc, și lucru cu care dl senator se fălește, ca ei să voteze cu candidatul țărănist susținut de Dr. Lupu, Stere, și de Partidul Național, în a cărui cojoc a intrat — Argetoianu!, cel cu un jidan în fiecare buzunar și lăpădat din partidul poporului...

Ne-am luminat.

Spune-mi cu cine te 'nsoțești și-ți voi spune cine ești!

Se lucrează cu zor la „Căminul Cultural”.

Știrile ce le avem dela „Căminul Cultural” dela Iași, sunt tot frumoase.

În ziua întâie, când s'a început săparea fundamentelor, s'a luat următoru Proces verbal (Protocol) despre ce s'a întâmplat:

☩

Proces verbal festiv (sărbătoresc), — Astăzi 6 Iulie 1925, — cu ajutorul lui Dumnezeu și prin voința

„Generației noi” (a rândului nou de oameni), s'au început la clasurile 4 dimineața lucrările de săpătură pentru temelile „Căminului Cultural Creștin”, făcând prin aceasta întâiul pas în era nouă (vremea nouă) a luptei noastre sfinte, zorii izbânzii.

La clasul 6 dimineața, după îndeplinirea unei slujbe dumnezeiești am încălțit acest proces verbal, sfințindu-se locul și rugându pe Dumnezeu să ne dea izbândă, iar pe Sfinții Arhangheli Mihail și Gariil, a căror icoană se află pe masa cea sfântă, rugându-i să ne ajute a fi vrednicii lor ucenici.

Încălțiți:

Paroh. bis. Banu	I. Nacu
Ing. Gr. Bejan	Vasile Isăceanu
Ion I. Simionescu	Victor Silaghi
Ion I. Moța	G. Muziceanu
Radu Mironovici	E. Cosmovici
A. Frimau	D. Vizant
Ion Gr. Sava	G. Ilinoia
Iulian Sârbu	Oheragoș
A. Rugină	Const. Grigoriu
Petru Stati.	D. Voicu
R. Niculcea	Cernatescu
D. Conciu	Al. Butnariu

Făcându-și apoi sfânta cruce, studenții s'au pus de lucru, la sapă din greu. O domnișoară studentă s'a pus să le facă ceva de gustare: pe la 10 ore li s'a dat odihnă de câteva minute și câte un cial (că acesta e mai ieftin decât laptele...) La amiază, pe la 1, li s'a dat prânzul: Brânză, ceapă și iar cial, apoi scrob, — mâncări ușoare și ieftine, ca pentru lucrătorii la gazde sărace... Doar că au capătat și câte 2—3 bomboane ce li-a făcut dar o doamnă ce li-a văzut lucrând. Peste 1 oră și 1/2, s'a reluat munca, și a mers până aproape de 6; li s'a dat iară 1/4 de oră pauză, apoi înainte până la 9 seara. S'au scos de cel 14 studenți câți au lucrat în ziua întâi, 30 de cară de pământ și s'au încărcat și dus la locul de descărcare. — Seara la 9 cina: mămăligă cu brânză și... câteva bomboane din cele dăruite de oarecari binevoitori, și câte un pahar de vin, dăruit de un om bun.

Peste zi multă lume a venit să vadă lucrând și mulți lăsau oarecari sume de bani, ca dar și ajutor lor. S'au adunat de dl Inginer Bejan 1500 Lei în acea zi, dăruți de privitorii ce au trecut pe-acolo.

A doua zi mai mulți la lucru și tot așa: trudă grea, hrană săracă, dacă săracuță e gazda casei (adecă tot ei, săpătorii...). În aceasta a doua zi li-au venit 5 studenți dela București, în ajutor. Peste 2 zile 15 studenți din Ardeal. Și alți se tot duc.

O rugămintă.

Avem o rugămintă către cetitorii noștri buni:

Să adune unul mai cu tragere de inimă lucrurile de hrană, din satul său, făină, unsoare, slănină și altele ce le sunt de lipsă la hrănirea lucrătorilor, să le pună într-o ladă și să o îndrume cu trenul (sau dacă nu trece de 15—20 kilograme, cu posta, la Iași, ca ajutor la hrana lucrătorilor. — Ce se dă la tren, să se dea ca „bagage” la vagonul de bagage dela Calea Ferată, căci merge repede, iar recipisa de bagage s'o trimiță în scrisoare închisă recomandată pe adresa dlui: Inginer Gr. Bejanu Iași. Și tot la 2—3 săptămâni să li se trimiță pachete de postă ori la tren, — căci vor fi prin asta mult ușurați în

cheltuielile lor de lucrare. Cel cari își vor arăta mai frumos inima lor bună pentru lucrarea dela Iași, vor fi pomeniți cu recunoștință în „Cartea Binefăcătorilor” Căminului.

Inimile bune

se arată din multe părți: Dl Negroponte dela Mărășești a dăruit pentru Cămin tot petrișul și nisipul de care are lipsă, din minele sale de piatră și nisip.

Dl General Cantacuzino-Grănicerul a dăruit un vagon de ciment gratuit și altul cu preț scăzut la jumătate.

Alții fac daruri în bani, în alimente (hrană) în ce pot.

— Cu plăcere aflăm, că dl Nicolae Mârza, măcelar și cârnăfar în Blaj, fără a fi fost rugat de cineva, a pus la îndemână studenților lucrători la Căminul din Iași 50 kilograme slănină albă și oțumată, — spre a le fi de ajutor la munca lor. Fie lăudat pentru nobila dsale simțire față de munca tinerimii.

Tinerii sunt hotărâți ca în toamna asta Căminul să fie pus sub coperiș! De aceea, acela îl ajută bine, cari acum le întind cu dărnicie mâna lor de ajutor!

— Toți câți au primit spre vânzare cărțile de propagandă de ale studenților, — li s'au trimis ca la oameni de încredere, abonați ai „Libertății”, — sunt rugați a trimite de grabă banii pentru ele. Tot venitul merge la ajutorarea Clădirii Căminului dela Iași.

Celce mai au din ele nevândute și cred că le pot vinde mai în toamnă, — să le păstreze, cel-ce n'au nădejde a le mai vinde, să le trimită înapoi, — nu în plic închis, ci așa ca tipărituri, în învelitoare deschisă, legată cruciș cu sfoară, scriind pe ele: „Imprimata”, că plătesc mai puțin la postă.

Mulți sunt cari au plătit și pe cele ce nu le-au putut vinde, ca un ajutor dat lucrării dela Iași. Li-se va aduce mulțumită de studenți. Bine-ar fi să facă și alții așa.

Icoane foarte frumoase

În ori-ce casă românească, sunt cele 2 tablouri ale studenților, și a lucrării lor dela Căminul dela Ungheni. Sunt icoane lucrate în color, o frumoasă aducere aminte de zilele noastre de reînviere națională. Amândouă icoanele se vând cu 15 Lei și 3 Lei de postă recomandată. — E bine să se pună mai mulți la olaltă să trimită banii pentru ele, căci plătesc posta numai odată.

La abonații cunoscuți, buni, ai noștri, trimitem 5—10 din ele pe credință, având a le plăti după ce le vor fi vândut.

Tot câștigul e al Căminului dela Iași.

— Frații din America, cari au primit Tablouri spre vânzare, sunt rugați a trimite ce pot din prețul lor.

Pacea lumii.

Războiul din Marocco e tot furios. Riffanii mai au izbânzit, căci Francezilor nu le-a sosit încă ajutorul cel mare ce e pe drum. Ci-că Riffaniiucid în chip barbar pe prizonierii ce-l iau dela Francezi. Francezii au avut până-acum vre-o 2000 de morți și 4-5000 răniți.

— La răsărit de noi se spun de nou că Rușii fac pregătiri de război. Ci-că multe fabrici lucrează în Ucraina la pregătirea de gaze înecătoare (iscoadă germană și armă păcătoasă a lor. Se vede că și pe Ruși, Nemții îi învață și ei le ajută a fi ca mâne ucigașii cel mai nemernici în război).

Iar la noi partidele politice, îndrumătoare a treburilor țării, se sfădesc între ele, că oare care e mai frumos și mai cuminte decât celalalt... De pregătirea sufletească pentru zile de primejdii mari, — aici gând!

Pentru

„Căminul Cult. Creștin“.

(Casa Studenților).

Am mai primit dela:

Di Inginer-șef Octavian Pop Directorul Regionalei C. F. R. Arad, Lei 500. — Di avocat Take Policrat, București (care a apărat pe studenți cu atâta adâncă credință în procesele lor) 200 Lei. — Vasile Diaconiță din Călugăreni, 200 Lei.

Di Ionifă Pisat Bela, din Hitiș (jud. Timiș-Tor.) ne-a trimis 637 Lei primiți dela următorii:

Ionifă Pisat, 50 lei, Paraschiva Vucan și Roman Ilie, câte 30 Lei; — Vichente Adamescu și Ion Todorescu, câte 25 l.; — V. Stamovean, I. Pisat, Ion Jurescu, Dim. Jucuș, Ion Stetescu, P. Vucan, P. Bălan, Ion Avram, Sim. Băleț, Ion Adamescu, Nic. Todorescu, N. Mărghitan, Iosif Pisat, Ion Drăgănescu, câte 20 l.; — Iosif Iovanescu, 17 l., Ion Boncea, Dim. Inchescu, I. Jucuș, câte 15 l.; — Pavel Adamescu, N. Băleț, Vichente Tenche, Vichente Todorescu, Pavel Jucuș, Ion Adamescu, Pavel Pisat, I. Băleț, câte 10 l.; — N. Stola, Damaschin Jucuș, Ilie Dumitru, I. Stola, N. Pisat, Trifu Biglu, Teodor Stetescu, câte 5 Lei. Total 637 Lei.

Dna văd. Maria Ionașcu, proprietară de restaurant în Năsăud 100 Lei. — Di Constantin Gheorghin, Focșani, 100 Lei;

Dni: Victor Petrescu, din Mărteneș (j. Treiscaune) 100 Lei; — Ioan Groșșan, brutar, Stalendorf, 50 Lei; — Alexă Gh. Zambolean, Vâlcani (j. Timiș-Tor.) 50 l.; — P. Ciucaș din Vâlcani (j. Timiș-Tor.) 50 l.; — Stefan Faur din Nădlac 45 Lei.

Din Crișeni (Călan, j. Hunedoara) ne-a trimis fratele Adam Dumitrescu 160 Lei, primiți dela:

Ioan Băscă, mōrar, din Sântămăria de platră 100 l., P. Bistriian, turnător de fer, de fel tot din Sântămăria-de-platră, 40 l., și Adam

Dumitrescu, vicepreședinte al Sindicatului național muncitoresc, din Crișeni, 20 l., însoțindu-i cu cuvinte frumoase de încurajare pentru studenți: „ca să vadă toți dușmanii, că toți muncitorii din Fabrici, cât și țărani sunt alături de lupta studenților, un suflet cu ei, și așteaptă numai ca Dzeu să bată cîșul când să le dea ajutorul cel mare! — care va fi „până la cel din urmă pic de sângel.“

Di Inginer C. Grossu dela Sanatoriul din Geoagiu-de-jos, a cerut dela noi Tablouri de cele nouă, cari, lucrate frumos în color, înfățișează „Munca de Student dela 1924-25“, — și icoana celor 6 studenți hărăziți prin procesele mari cunoscute, — tablouri ce se vând în folosul zidirii „Căminului“ dela Iași. I'am trimis, și dsa a binevoit a le imbia spre cumpărare oaspeților de acolo, și toată lumea a cumpărat frumoasele icoane, și mulți cumpărători au dat peste prețul tablourilor, sume după bunăvoință. Așa di Inginer Grossu a vândut toate tablourile primite în preț de Lei 745, — în același timp însă a primit dela cumpărători o sumă mai frumoasă de dăruri peste prețul tablourilor, anume încă 965 Lei, — cari se socot la acest loc ca dăruri pentru Cămin (prețul tablourilor rămâne la socoata acelor).

Sume mai frumoase au dărut dni: Petala 100 l., V. Crainic, 100 l., N. Budoi Deleanu, 45 l., C. Linsescu, 40 lei, Modic Furdul, 35 l., Locof. Căplăscu, 30 l., Taboș, 20 l., I. Stăciulescu, 15 l., Renescu 15 l., alții sume mai mărunte, — și numărul anonimi câte 40, 35, 30, 25 lei, dând dărurile tuturor suma de 965 lei (peste prețurile tablourilor).

Suma de azi . Lei 3157.—

Din Nrul trecut „ 90.634.—

Dă tot la „Lib.“ Lei 93.791.—

NOUȚĂȚI

Impărțire nouă se face județelor, — și până în toamnă planul va fi gata. Multe din cele de azi nu mai au rost în hotarele croite lor de Unguri, — de pildă Ocna-Sibiului dela zece pași de Sibiu, se ține de Aiud, la cale de două zile cu căruța! Altele-s prea mari. Se fac împărțiri mai cuminti. Județul Caraș-Severin, de pildă, e vorbă se se împartă în două, ori chiar în trei județe mai mici, cari și pot fi astfel conduse și supravegiate mai de aproape, mai bine.

De județul Hunedoarei nu auzim nimic, că s'ar lucra la refacerea vechiului Județ Zarand, cu scaunul la Brad, ceea-ce ar fi cu totul de lipsă și cuminte.

Prăpăduri grozave au făcut furtunile în luna Iulie în toată țara, ba în mai multe țări de pe glob. — În județul Sălaj s'a descărcat potopul peste 40 de comune cari au fost grozav păgubite. Ulțiile capitalei județului — spune gazeta „Some-

șul“ — sunt pline de oameni cu lacrimile în ochi, alergând pe la dregătorii, ca să le facă rost de ceva ajutor.

— La Chișinău (Basarabia) a fost un potop grozav în 15 Iulie. S'au înecat și 3 oameni. Pagube de vre-o 5 milioane. Ville și câmpurile bătucite ca cu lemnul, de grindină.

— În Japonia a fost tot în vremea asta, un potop mai grozav și ca pe la noi. Așa a pustit, că a rupt legătura dintre mai multe orașe și a ras de pe pământ sfer-turi întregi de orașe!

— Cetiți în „Foia Interesantă“ de azi (Nr. 23) istorioara cu „Părintele Nil“, că tare-i frumoasă și mult grăitoare!

Școala de Arte și Meserii din Orăștie încheind anul întâi școlar cu un rezultat mulțumitor, a trecut peste examenul întâi și a împărțit premii între elevii cel mai sărguincosi; — a organizat și o drăguță expoziție de lucruri pregătite de elvi în acest prim an de viață a școlii, care se poate încă vedea. Pe lângă atelierele de Rotărie, Fierărie, Tâmplărie și Lăcătușerie, în toamnă are de gând să deschidă și un atelier de sculptură în lemn și zidărie.

Atragerea luarea aminte a părinților cu copii potriviți, de a intra la meserii, să dea cât mai mulți din ei la acest fel de școli, în Orăștie, Deva și alurea. Invățătura ține 5 ani și după aceea elevul, ajuns caldă, primește o Diplomă, în temeiul căreia el poate trece la școli tehnice mai înalte și face în armată slujbă numai un an.

În săptămâna viitoare cetitorii vor afla în adausul nostru economic „Plugarul Lumiat“ deslușiri mai pe larg.

Turcii... La Constantinopol a fost alegere de Patriarch. Erau candidați 3 Metropoliți. Guvernul turcesc voia pe unul, și fiindcă celalalt nu s'au retras, într'o zi veniă trei bărbați la unul din cei 2 Metropoliți și, spunând că-s agenți ai siguranței, îl poțtiră cu el. Se duse. Într'o stradă cei trei agenți săriră la Metropolit, îl bătură și-l tăiară barba în batjocură... Turcii tot-turci.

Urișă înșelăclune s'a descoperit în Ministeriul de Finanțe. Mai mulți slujbași s'au înțeles între ei și au falsificat felurite Obligații de stat pe cari le-au arătat ca ieșite la sorți pentru a fi plătite sumele din ele, — și pregătind bine toate hărțile, — doar ei pregăteau și pe cele adevărat ieșit la sorți, — au înșelat statul cu zeci de milioane!.

Au fost prinși și arestați 3 din ei, — dar unul, oel mai de frunte,

a izbutit să fugă din mâna paznicului în palatul tribunalului.

Sunt nesfârșite faptele păcătoase de îmbogățire prin mișelie, — oare duce aproape totdeauna la — temniță.

Pentru absolvenții clasei IV. dela Liceul „A. Vlaicu“ din Orăștie. — Acei tineri cari, terminând clasa IV. la Liceul „A. Vlaicu“ din Orăștie, ar dori a trece la alt Liceu, — să se prezinte pentru primirea Certificatului de absolvire, cât mai curând.

Cercul de recrutare Orăștie, atrage luarea aminte a tinerilor născuți în 1904, că dacă au terminat 8 clase de Liceu, pot beneficia de prevederile articolului 52 din Legea Recrutărilor, și fără a fi depus examenul de maturitate (bacalaureatul). Adecă pot cere să servească ca voluntari pe un an (cu termen redus). Să înainteze Certificat de pe clasa a 8-a în original, cu o cerere de acest fel, la Cercul de recrutare până la 1 August.

In Jugoslavia.

S'a făcut o împăcare de mare însemnătate: între Sârbi și Croați se iscase o încordare foarte primejdioasă. Croații, alipiți la Sârbia, ca Ardealul nostru la vechiul Regat, se țineau mult mai bun, mai învățați, mai înalțați ca frații lor Sârbi, și mai ales fiindcă ei sunt de religia catolică, iar Sârbi ortodocși, preoșimea catolică ațâța grozav poporul croat împotriva Sârbilor ortodocși.

Ștefan Radici, un fruntaș croat, cap al „Partidului Țărănesc“, se dase cu totul pentru această ațâțare a poporului împotriva Sârbilor, și cerea rupere de Sârbia și Croație neatârnată, ca „republică“ pentru că atunci el, Radici, avea nădejde să se vadă cap de țară, domnitor și așa fără coroană... De ani de zile au fost încordări hotărâșe cu nebunia între cele 2 popoare surori, pentru îngâmfarea unui om politic șiret, și a preoșimei papistașe. Se vorbea mereu de ruperea Croației dela Sârbia. Într'un rând Radici a spus: Pe Croația o mai leagă de Sârbia doar șinele dela Calea ferată, cari trec dintr'o țară în cealaltă...

Guvernul dela Belgrad, în frunte cu bătrânul Pasici, marele patriot care a condus și războiul întreg, alături de Regele Petar (Pétru) și după război conduce până azi, — a cercat fel și chip înțelegere cu Croații, dar n'ajungea la creangă verde, pentru încăpăținarea lui Radici.

După-ce toată lumea și-a pierdut răbdarea față de furiosul „țărănist“, Pasici l'a trimis frumos în arest și

Pentru cel mai prețios lucru

s'a dovedit gospodinelor „Veritabilul Franck“. Adaus la cafea. In spornicia sa zace ofinătatea adevărată. Cu râșnița de cafea!

-a făcut proces pentru „tradare (vânzare) de patrie”, — pe urma dovezilor ce le avea, că acela se pusese în înțelegere cu felurii dușmani din afară ai țării (așa ca Lupu nostru și cu Stere, capii țărăniști, înodați cu bolșevicii de peste Nistrul, dela Moscova).

În închisoare, lui Radici i s'au deschis ochii și a început a trimite prin fiul său, vorbe cumințite conducătorilor de țară, și după jumătate de an de luptă cu sine însuși, — a trimis vorba, că el vrea să fie credincios țării, chiar Familiei Domnitoare, haid la pace!..

Și s'a împăcat cu Pasici, care primește în guvern 4 dintre Croați ca Miniștri, — față de 12 miniștri ai lui Radici.

Și acum e liniște în țară. Aceeași Croație care fărbea, că ea se rupe și se rupe de Sârbia, azi se simte bine în brațele Sârbiei, — dacă s'au mai răcorit capurile prea înfăbântate ale unora dintre fruntașii săi...

Și te întreb: De ce e acum bine și ieri era rău aci? Pentru că poporul și acolo, ca și aici, prea se lasă ușor îmbătat cu apă rece de unii nemulțumiți, cari îl umplu urechile numai cu vorbe rele despre țară și conducerea ei...

O urmare a împăcării.

Conducătorii politici ai Croaților, văzând acum și ei mal împede lucrurile, — și simțind că o mare pedecă pentru buna înțelegere între cele 2 popoare surori, e religia catolică a Croaților, — încep a vorbi de aceea, că ei trebuie să găsească o formulă de a se vesti pe sine biserică ne atârnată oare, națională, care să țină înainte de toate samă de nevoile neamului, a vișel lor slave, nu de legăturile cu biserica papistașă, atât de potrivnică ortodocșilor Sârbi.

Se pare că Croații pornesc pe drumul Cehilor, care de asemenea și-au înflințat biserica lor națională din cea catolică, pentru a-și putea vedea mai bine de trebile neamului cu ajutorul unei biserici naționale, decum își puteau vedea stând sub conducerea papistașă, care-i împingea spre Curtea catolică de Viena, mai mult decât spre steaua norocului lor ca neam.

Sunt mult grăitoare cele ce se întâmplă și la Croați în privința asta.

Din Basarabia.

Frumoasa și roditoarea Basarabia, a fost și anul de față prea greu încercată de Dzeu. O secetă cumplită și îndelungată, i-a nimicit toată nădejdea legată de frumoasele ei țărini, și încă de prin Maiu, când pe la noi erau ploii din belșug, din Basarabia se auzea glas de desnădejde, de spalma foametei.

Și lucrurile nu s'au îndreptat. Azi nu e cap de țară în frumoasa noastră Românie, mai întristat ca Basarabia.

Guvernul dela București a fost

înflințat la vreme, că în Basarabia e rău, și el a luat de cu vreme măsurii de a ajuta provincia lovită de nenoroc. Afară de ajutoarele trimise, a pus la cale, prin Prefecți, adunarea de ajutoare în bucate dela sătenii din vechiul Regat, ca un semn că ei cunosc nevoia fraților din Basarabia și știu să-i vină într'ajutor. Și cu plăcere cetim, că satele din vechiul regat au făcut daruri pentru Basarabia, în aceste 2 luni de zile, în preț de vre-o 15 milioane Lei. Cerealele (bucatele) dăruite de ei se trimit chiar acum în Basarabia să fie împărțite între frații năpăstuiți.

SCRISORI

Furcșoara. 20 Iulie 1925.

Die Redactor!

Nenorocire mare a avut loc și la noi. Zilele astea ne-am trezit, cu o grozavă rupere de nor peste comuna vecină din sus de noi pe vale, și de acolo peste hotarul și comuna noastră Furcșoara. Oamenii erau la câmp și numai pușini acasă. Deodată, par'că s'ar fi spart bolta cerului, așa a început a cădea apa valuri groase peste sat și pe hotar, — și s'au scurs coastele dealurilor și s'a umflat valea și a crescut apa în ea până la înălțime de 5-6 metri! Urtașul val a dărâmat și dus cu el, 28 de grajduri, multe cocini de porci, 6 case de economi, și trei mori de apă! — cari erau zidite mai aproape de vale. A rămas locul ca spălat unde erau ele. Ceelealte au scăpat numai că au fost zidite mai sus. Au perit vre-o 18 capete de vite și mulți porci cari erau în grajdurile și cocinile duse. E o jale mare în satele de pe această vale.

Vestitor.

Lucruri triste.

In Zadar. La București nu s'aude..

Se ridică atâtea plângeri în largul țării, că colo, ba colo, a fost trimis dela București un slujbaș ne-trebnic, un mișel, care de a'ar face numai pe sine de răs, n'ar fi mare năcaz, dar face de răs și slujba și dă prilej streinilor de printre noi să zică, cu venin în vorbă: țară un „regățan“...

Despre o astfel de ispravă rușinoasă scrie „Gazeta Jiului“ din Petroșeni. Un om slab, Gh. Popescu, fost „perceptor“ (adunător de dări) în comuna Budieni (județul Gorj), dat afară din slujbă pentru luarea de mită, pentru falsificări în cărțile de dare, — a fost numit de-odată Controlor Financiar și Șef al Perceptorului din Petroșeni!.. Cum a venit aci, s'a pus pe vechiul său fel de a umbla cu averea statului! S'a văzut în curând ce pasere e, căci vârta la bănci depuneri mari de bani pe numele său, cheltuia ca un milionar, și era obraznic ca unu care n'are ce perde.

Procuratura din Deva, spre cinstea ei fie zis, are ochii treji asupra acestor fel de slujbași deochiași, în curând l'a simțit câte parale face și azi domnișorul e în temniță la

Deva, așteptându-și răsplata purtării sale cu averea cetățenilor și a statului.

Dar rușinea pentru noi toți, că, uite ce oameni știm pune în slujbe de încredere, — asta rămâne.

Și la Cetatea Albă.

Nenorocitul fel de strângere a dărilor prin persoane fără dăstulă chezeșie, — își dă triste roade și în alte părți. În Cetatea Albă (Bender, pe țărmul Nistrului în Basarabia) a fost arestat zilele astea un stringător de dări, agentul Pavel Ciolac, un pițangău de 18 ani, care aduna banii birnicilor, — înstrăinând în vre-o jumătate de an o jumătate de milion Lei din averea statului.

Arestat, el a fost încredințat unui soldat să-l ducă la procuratură. De plecat a plecat spre zăvorul temniței cu care îl aștepta procurorul, — dar de ajuns nu a mai ajuns până'acolo! Pe drum a sucit el cumva capul sentinelei (soldatului de pază) ca să se uită la ceva minune ce se vedea în sus pe vârful unor case, și până soldatul căsca gura pe sus, — tinerul hoț, a șters'o și șters e până azi.

Astea-s măsurile firești a felului păcătos de a încasa (a strânge) dările, prin oameni luați din drum și puși așa pe o nimereală, — în locul bunului obicei ce era la noi, de-a plăti la primărie, la primarul care e om cu răspundere și cu avere. — Mulți vor mai infunda încă temnițele, din „perceptorii“ ce erau, căci așezământul e prost.

Cel-ce are treburi advocațiale la București, — să scrie cu toată încrederea, sau mergând acolo, să caute

Cancelaria advocațională a dlui **TAKÉ POLIORAT** Strada Corabia, 4, București,

unde găsește pe unul dintre fruntașii apărători în luptele naționale, și de unde va primi răspuns drept, lămuritor la treburile sa și poate avea apărarea cea mai bună a nevoii sale. 1-

Din casa nici unui Român cărturar, bun patriot, să nu lipsească senzaționala carte, tradusă din franțuzetse de

Studentul **ION I. MOȚA:**

Protocoloalele înțelepților Sionului,

care descopăr lumii urtașul și fără păreche de vicleanul plan, după care cel mai înalt sfat al învățaților evrei dă pe glob, conduc lucrarea de robire și ținare în robire economică, a tuturor popoarelor din lume, îndeosebi a celor creștine! Citindu-o, multe lucruri pe cari azi nu le înțelegem, le înțelegi îngrozitor! A se cere la „Libertatea“, în Orăștie (jud. Hunedoara), trimițând înainte prețul ei, 35 Lei, pentru care se expediază franco-recomandat. Cu ramburs nu se trimite.

Calfă de morar

găsește loc îndată la subscrisul, — la moară de apă. Plată după înțelegere. (463) 1-2

Ion Moisă

morar, Beriu, p. Orăștie.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații în ORĂȘTIE, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — **Plombă. — Scoatere de dinți, fără durere. — Regulare de dinți. Punere de dantură.** (293) 10-16

Primăria orașului Hunedoara. Nr. 1461/1925.

Concurs.

Se publică concurs pentru înțelegerea postului de contabil, devenit vacant prin deces și a unui post de cencelist la agendele luminei electrice, vacant prin demisie la primăria orașului Hunedoara.

Reflecții își vor înainta cererile primăriei orașului Hunedoara până la 14 August a. c. inclusiv, înscrise conform preșcrierilor Statului funcționarilor publici.

Postulanții, cari sunt în funcțiune publică, își vor înainta petițiile prin autoritatea lor, cu referințe din partea acelor autorități.

Retribuțiunea postului de contabil e cea fixată prin normele de salarizare în vigoare, iar a cancelistului 1500 Lei lunar, solvibili din fondul luminei electrice a orașului.

Pe lângă aceasta beneficiază până la o eventuală revocare — și de curent electric gratuit pe seama locușiei, taxa către Stat înse o solvesc respectivii funcționari.

Hunedoara, la 16 Iulie 1925.

(462) 1-1

PRIMĂRIA.

Iancu și Mihai

Harnica „**Librărie Poporală**“ din Turda (proprietar d. L. Pescariu) tipărește un șir de cărți-lice de câte 32 pagini, sub numirea „**Biblioteca Românească**“. Ca numeri mai noi ai acestei „**Bibliotecii Românești**“ a scos de sub tipar două prea frumoase cărți:

I. Avram Iancu (Viața și faptele lui de vitejie) și

II. Mormântul lui Mihai

Viteazul (aceasta în 2 cărți-lice).

Aceste cărți să nu lipsească din casa nimănui. În ele veți găsi viața sbuciumată a celor doi mari eroi Români.

Se pot comanda împreună, pentru suma de 40 lei, sau deosebit, cea dintâi pentru 10 lei, iar a doua, care cuprinde 150 pagini, pentru 25 lei, plus porto — la:

„**Librăria Poporală**“

(461) 1-2

Turda.

Taur, soiu pizgav, roșu închis, de 2 ani, cap alb, e de vânzare, la:

Teodor Ștefan I. Iliu

(460) 1-1 Renghet (Georgiul-de-jos)

Casă de vânzare (465) 1-2

se află în Orăștie strada Tudor Vladimirescu (Lungă) 48 b. Informații în str. Timarilor mare, 17.

Gomerciant harnic,

Român, de 33 ani, căsătorit, doarește post durabil ca vânzător și Conducător la vre-o Cooperativă în branșa de coloniale și mărunțiguri, pentru 1 Septembrie. Raficotează numai la posturi serioase. Adresați-vă la ziar sub „**Bun Vânzător**“.

(459) 1-3